

2021_ANUL GOGA - ANUL TINERILOR OȚELIȚI (II):
Ziua Culturii Naționale și ... răul din prezent? - Atunci și acum! –
Gura să aibă trei lacăte: în inimă, în gît și a treia pe buze!

șagunism-tribunism

15 ianuarie - Ziua Culturii Naționale

1938
1856
Aurelia Goga

Mihai Eminescu

**Copil eram când am avut
De fericire parte;
Sunt june: fericirea azi
De mine e departe.**

**Cu cât eram mai fericit
Când nu știam de mâne,
Cu atât mai grele-mi par acum
Durerile păgâne,**

Eminescu
prin cultură, un organism social!

foto elev în 1890
Octavian Goga

I.L. Caragiale

**Cari mă' nsoțesc mereu, mereu
Pe-a traiului cărare ...
Și chinul ce mă mistue
Atât e azi de mare,
Că nici trecutul nu mai pot
Să-l plâng – să-l plâng ferbinte-
Și nici durerea să 'mi-o spun,
Căci nu găsec cuvinte!**

**O săptămână
Tavi**

**poezia Tribuna 1897, nr. 275
"Atunci și acum" din 12/24 decembrie**

2021 Anul Goga - anul tinerilor oțeliți

Articolul „Tinerimea și pesimismul”, a apărut în „Tribuna poporului” (Arad) nr. 206 din 29 Octomvrie (10 Noemvrie) 1897; continuăm reproducerea: «Socotim deci că ar fi o cale mai bună, națiunii mai folositoare, când tinerimea și-ar face socoteala așa: *răul din prezent nu-l vom socoti unei întregi generațiuni, ci slăbiciunii omenеști care se arată adesea chiar și în mijlocul celor mai rari virtuți.* Va scăpa atunci de tentațiunile pesimismului care fatal slăbește ori-ce corp menit a purta lupte; în suflete va încolți eară încrederea, fără care nici în trecutul recent nu s’ar fi putut săvârși nimic înălțător. Să nu uităm adecă nici unii dintre noi: certelor nenorocite precedaseră o serie întregă de fapte cari ne-au atras admirația amicilor ear’ dușmanilor temere a inspirat ... **În luptele politice neînțelegeri se ivesc la ori-ce popor.**

Câte capete, atâtea feluri de a gândi, și până să se formeze un anume curent de gândire și de simțire, ciocnirile devin inevitabile. **Sunt apoi pasiuni și apucături rele,** moșteniri în virtutea legii atavismului și urmări fatale ale mediului în care am fost crescuți și trăim. Până să se tocească și acestea, natural că eară trebuie vreme ... **Moise, înainte de a intra să ocupe țeara făgăduinței, și-a ținut poporul în pustie până să piară dintrînsul tot păcatul și să aibă numai generație tineră, proprie de a duce la îndeplinire o luptă mare și sfîntă.** Noi n’avem însă răgaz să facem asemenea școală, ci zilnic trebuie să luptăm cu tot felul de mizerii cari ne amărăsc, zilnic suntem supuși ori tentațiunilor primejdioase ori loviturilor sub a căror greutate moralicește sucombă atâția. Datori suntem însă cu toții să stăm strajă și pe cei, în a căror îndreptare nu mai putem crede să-i ținem departe de cauza națională, altarul de care numai

dreptii să se apropie. **Severi, da, să fim severi în alegerea tovarășilor cu cari plecăm la luptă** și să luăm devisa: mai bine puțini dar' înțelegi și cu încredere unii cătră alții, decât mulți și trăgând fiecare în altă parte ... Nu cumva să ne cuprindă însă gândul, că între toți cei vii de acum nu s'ar mai puté găsi o seamă de oameni, cari conduși de binele obștesc să adune în giurul lor tabăra reslătită în urma crizei triste ce s'a abătut peste partidul național. Ar fi un gând nefericit, un pesimism ce ne-ar duce la descurajare. A crede că la fiecare pas vom întâlni nu luptători desinteresați ci egoiști fără seamăn, ar fi o greșală cu atât mai mare cu cât se știe, că tocmai în criza trecută patimile, exagerările și calomniile au jucat un rol desastroos.

Să ne ridicăm la cea mai frumoasă jertfă de sine: iertarea. Dela pesimiști să primim o singură învățătură: să nu ne facem iluziuni prea îndrăznețe, ca să nu ajungem apoi a calcula cu factori falși. Acestea-s ideile ce ni le-au deșteptat pesimismul cuprins în elogiile aduse de un distins student universitar marelui Mecenate Goșdu ... Felul cum s'a manifestat acest pesimism: dând o deosebită solemnitate zilei închinată celor cari națiunei atâta bine i-au făcut, e o garanție de altfel, că avem a face nu cu pesimismul pe care atâtea capete seci îl afectează pentru a se sustrage ori-cărei lupte, ci cu un puternic sentiment de duiosie pentru gloria trecută și o dorință arzătoare ca epoca strălucită d'odinioară să revină eară».

De „**Ziua Culturii Naționale**” - ziua sărbătoririi nașterii poetului național al românilor, Mihai Eminescu -, reamintim tuturor un episod memorabil, din istoria Rășinariului; cele câteva zile petrecute de Mihail Eminescu (la 16 ani?) în casa preotului și protopopului Ion Bratu (bunicul lui Octavian Goga), au fost memorate și povestite chiar de mama poetului!

Învățătoarea și poeta Aurelia Goga (1856-1938), avea 10 ani - în august 1866 - când l-a cunoscut pe marele poet, amintirea găzduirii (trei nopți) a tânărului Eminescu rămânându-i bine întipărită în memorie. Este sigur că episodul a fost povestit, mai târziu, tânărului Octavian. Imaginea tânărului „... **neîndemănat ec. Și sfios de credeam că nu știe să vorbească ...**”, a fost redată foarte expresiv la cei 75 de ani, când l-a povestit și tribunistului brașovean Ilie Hașeganu (în lucrarea „**Figuri din Mărginime**”, vol.II, 1976). Episodul trecerii prin Sibiu și Rășinari, a acelui „**tânăr interesant cu ochii mari fără noroc ...**”, a fost prezentat pe larg în articolul apărut în „**Tribuna**”, în 15 ian. 2020 (autor: Sorana Maier).

Criticul G. Călinescu dezvăluie - în lucrarea „**Viața lui Mihai Eminescu**”, cap. „**Pribeag și sufleur (1866-1869)**” - o parte din universul viitorului poet național: «Trăindu-și copilăria pe la gazde și pe drumuri, Eminescu și-a extirpat de mic simțul interiorului organizat. Universul se va împărți, toată viața, pentru el, în lumea ideilor, înfățișată prin cărți, și natura vie. Dacă sub raportul intelectului el reprezintă poate cel mai ales individ al vremii sale, din punct de vedere al culturii simțurilor este, deși nu totdeauna, geniul fiind prin definiție locul contradicției, **un om al naturii, o ființă inocentă și sănătoasă** (...) Carnețelul cu care venise de la Blaj, cetirea cronicarilor și a tuturor poezilor români pe care îi cunoștea pe degete nu i se păreau un material îndestulător. Ori pe unde găsea, dar, o culegere de poezii populare - și mulți tineri ardeleni o aveau - nu se lăsa pînă nu o împrumuta. Cu asemenea disciplină tehnică, se înțelege de ce Eminescu publica atît de puțin. Cu oarecare pedanterie tinerească, debitată însă pe tonul profund, dulce și rar, ce-i era firesc, el predica astfel prietenilor, uimiți și de știința, și de dicțiunea sa impecabilă și curgătoare: „**A ieși în publicitate nu-i glumă. Mai de multe ori îmi pare rău c-am publicat ceea ce-am publicat.** Este o zicală din bătrîni: **Gura să aibă trei lacăte: în inimă, în gît și a treia pe buze;** cînd îți va scăpa cuvîntul din inimă, să nu scape de cealaltă, că dacă ai scăpat o dată

vorba din gură, n-o mai prinzi nici cu calul, nici cu ogarul, ba nici cu șoimul. Trebuie să cumpănești de-o sută de ori o scriere pînă o dai publicității». Este cunoscută relația poetului cu părinții, fiind consemnată marea indignare a tânărului Eminescu, revoltat de insistențele acestora de a le urma sfaturile: **„Ce au cu mine? Zicea. Pînea nu le-o mănînc, pragul nu li-l calc. Lese-mă să-mi merg calea mea și să trăiesc din puținul meu”.** La finalul prezentării acestei perioade din tinerețe, criticul concluziona: «Din această epocă îi rămase lui Eminescu, un mare tumult de proiecte dramatice, amintirea unei iubiri încă nestinse, dar și o priveliște largă a întregului sol românesc, precum însuși zice: **„Întîmplarea m-a făcut ca, din copilărie încă, să cunosc poporul românesc ... în cruciș și-n curmeziș ...”**». **Cunosc tinerii viața lui Mihai Eminescu?**

În 1897, Octavian Goga (la 16 ani), își făcea debutul publicistic în cotidianul „Tribuna” (Sibiu) nr. 275, din 12/24 decembrie, cu poezia: **„Atunci și acum”**: «**Copil eram când am avut/ De fericire parte;/ Sunt june: fericirea azi/ De mine e departe. Cu cât eram mai fericit/ Când nu știam de mâne, Cu atît mai grele-'mi par acum/ Durerile păgâne,/ Cari mă' nsoțesc mereu, mereu/ Pe-a traiului cărare .../ Și chinul ce mă mistue/ Atît e azi de mare,/ Că nici trecutul nu mai pot/ Să-l plâng - să-l plâng ferbinte -/ Și nici durerea să 'mi-o spun,/ Căci nu găsesc cuvinte! Tavi**». Poezia tânărului poet rășinărean apărea în „**Foița Tribunei**”, lângă articolul „**O săptămână**”, al scriitorului I.L. Caragiale (aflat în plină maturitate creatoare, la 45 de ani): «„**O săptămână**” de **Caragiale**. Mărturisesc drept, nici gând n'am avut zilele acestea să pun mîna pe condeiu, deși **atâtea îmi ferbeau în minte și atît de bine mi-ar fi făcut să le spun**. Pentru a le spune însă aveam nevoie de alt loc decît coloana V., și de locul acela nu ori-cine poate dispune în presa noastră. **Să scriu articole literare în niște asemenea momente? ... Aș semăna cu baba, care se pieptăna când ardea satul. Și încă, baba surdă se pieptăna pentru sine. Eu pentru cine aș fi stat să-'mi piepten prosa împâslită?**».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-ii-ziua-culturii-nationale-si-raul-din-prezent-atunci-si-acum-gura-sa-aiba-trei-lacate-in-inima-in-git-si-a-treia-pe-buze-156059.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, the Tribuna logo is displayed with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area features the article title "2021-Anul Goga, anul tinerilor oțeliți (II): Ziua Culturii Naționale și ... răul din prezent? - Atunci și acum! - Gura să aibă trei lacăte: în inimă, în gît și a treia pe buze!" by Marius HALMAGHI, dated 10.01.2021 at 21:44, with 686 views and 0 comments. A small graphic with a sun and clouds is visible on the right side of the article preview.

În: Tribuna, 10 ianuarie 2021